

Sygn. akt II CSKP 407/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Ewa Stefańska

SSN Krzysztof Wesołowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Miasta i Gminy Pelplin  
przy udziale E. S. i A. S.  
o podział majątku wspólnego,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2023 r.  
w Izbie Cywilnej w Warszawie,  
skargi kasacyjnej uczestnika A. S.  
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku  
z 27 listopada 2018 r., sygn. akt III Ca 787/18,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. ustala, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z 19 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy w Tczewie po rozpatrzeniu wniosku Miasta i Gminy Pelplin udziałem E. S. i A. S. o podział majątku wspólnego, w punkcie I. ustalił, że w skład małżeńskiego majątku wspólnego uczestników E. S. i A. S., o łącznej wartości majątku 7.986,40 zł (siedem tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt sześć złotych czterdzieści groszy) wchodzi: prawo własności nieruchomości położonej w R. przy ul. [...], dla której prowadzona jest księga wieczysta [...], o wartości nieruchomości 346.600 zł (trzysta czterdzieści sześć tysięcy sześćset złotych), pomniejszonej o kwotę równą tej wartości, z tytułu

pozostalej do spłaty należności zabezpieczonej hipoteką, prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. [...], dla którego prowadzona jest księga wieczysta [...], o wartości lokalu 239.000 zł (dwieście trzydzieści dziewięć złotych), pomniejszonej o kwotę równą tej wartości, z tytułu należności zabezpieczonych hipotekami, prawo własności samochodu O. [...] C, nr rejestracyjny [...], nr identyfikacyjny [...], o wartości 6.000 zł (sześć tysięcy złotych) oraz prawo własności określonych w postanowieniu ruchomości o łącznej wartości 1.986,40 zł (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt sześć złotych i czterdziestu groszy); w punkcie II. oddalił wniosek uczestników o ustalenie nierównych ich udziałów w majątku wspólnym, w punkcie III. dokonał podziału małżeńskiego majątku wspólnego w ten sposób, że przyznał uczestnikowi A. S. prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. [...] i ruchomości, a uczestniczce E. S. prawo własności nieruchomości położonej w R. przy ul. [...]; w punkcie IV. zasądził, tytułem wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym, od uczestnika A. S. na rzecz uczestniczki E. S. kwotę 3.993,20 zł (trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt trzy złote dwadzieścia groszy), płatną w terminie 7 dni od uprawomocnienia niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w terminie płatności; w punkcie VI. i VII. rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Postanowieniem z 27 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił apelację uczestników postępowania i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy podzielił i uznał za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji. W zakresie niezbędnym do rozpoznania skargi kasacyjnej ustalenia te są następujące:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tczewie z 4 maja 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt III RC 455/14 na wniosek wnioskodawcy została ustanowiona rozdzielność majątkowa pomiędzy E. S. i A. S., wyrok jest prawomocny.

Uczestniczka była zatrudniona u wnioskodawcy na stanowisku głównej księgowej. Uczestniczka w latach 2004-2011 dokonała kradzieży pieniędzy w ten sposób, że wykonywała bezprawnie transakcje przelewu pieniędzy na swoje imienne konto, powodując straty na szkodę wnioskodawcy. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Tczewie z 16 listopada 2012 r., II K 281/12, została

uznana za winną zarzucanych jej czynów. Na uczestniczkę został nałożony obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej wnioskodawcy przez zapłatę wnioskodawcy kwoty 1 817 317,57 zł. Wierzytelność wnioskodawcy względem uczestniczki postępowania E. S. jest stwierdzona tytułem wykonawczym.

Uczestnicy są współwłaścicielami nieruchomości położonej w R., dla której prowadzona jest księga wieczysta [...] na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej. W dziale czwartym tej księgi wpisana jest hipoteka o wartości 1.800.000 złotych na rzecz Prokuratury Rejonowej w Tczewie, jako reprezentanta Skarbu Państwa, na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu. Druga nieruchomość należąca do uczestników zapisana jest w księdze wieczystej [...], w której w dziale drugim wpisani są uczestnicy na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej, w dziale czwartym tej księgi wieczystej wpisana jest w pierwszej kolejności hipoteka umowna zwykła w wysokości 77 138,27 franków i hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 41 700 franków na rzecz Banku [...] Spółki Akcyjnej w K., a także w trzeciej kolejności wpisana jest hipoteka przymusowa w kwocie 1 800 000 złotych na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratury Rejonowej w T..

Wartość nieruchomości położonej w R. wynosi 346 600 złotych, natomiast wartość nieruchomości położonej w T. przy ulicy [...] wynosi 239 000 złotych. Wartość zadłużenia hipotecznego z tytułu niespłaconego kredytu przewyższa kwotę 50 000 złotych. Nieruchomość w R. darowana została uczestnikom przez matkę uczestnika J. S. w 1982 r. Od chwili dokonania darowizny stan nieruchomości nie uległ zmianie, poza malowaniem pomieszczeń. Lokal mieszkalny położony w T. uczestnicy w całości zakupili z kredytu udzielonego przez Bank [...] Spółkę Akcyjną w K.. Bank nie wyraził zgody na zmianę zabezpieczenia udzielonego kredytu. Do chwili osadzenia uczestniczki w zakładzie karnym uczestnicy wspólnie spłacali kredyt, a w trakcie pozbawienia uczestniczki wolności, w spłacie kredytu pomagał syn uczestników. Wartość samochodu O. [...] wynosi 6 000 złotych. Wartość pozostałych ruchomości wynosi 1 986,40 zł. Uczestniczka uzyskała tytuł wykwalifikowanego rolnika.

Uczestniczka jest uzależniona od hazardu. Trwonila na ten cel pieniądze, które w drodze przestępstwa pobierała od wnioskodawcy. Strony wspólnie prowadziły gospodarstwo domowe, przy czym strony same sobie przygotowywały

jedzenie. Wyposażenie domu w przeważającej części stanowiło darowiznę od matki uczestnika. Strony same kupiły takie przedmioty, jak telewizor, lodówka, zmywarka, meble do sypialni. Uczestnicy mieli oddzielne osobiste rachunki bankowe, ale zakupy wyposażenia domowego, żywności, ubrań, finansowały wspólnie. Uczestnicy mieli wspólny rachunek bankowy, na który wpłacały ze swoich rachunków osobistych środki na spłatę kredytu zaciągniętego w banku. Uczestnik prowadził wcześniej gospodarstwo rolne, dzierżawił około 60 hektarów ziemi, razem strony spłacały kredyt na zakup samochodu O. [...].

Na rozprawie 24 lutego 2017 roku uczestnik oświadczył, że zrzeka się roszczenia wobec uczestniczki E. S. z tytułu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, a wynikający z zapłaty przez niego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej wspólnego długu uczestników, to jest rat kredytu zabezpieczonego hipoteką na nieruchomości lokalowej. Uczestniczka zaakceptowała zrzeczenie się tego roszczenia. Na rozprawie 12 lipca 2017 roku, w obecności uczestniczki, uczestnik złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia z 24 lutego 2017 roku, z powodu błędu, co do znaczenia czynności prawnej, oraz z uwagi na stres w chwili złożenia oświadczenia.

Sąd Okręgowy podzielił także ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. Stwierdził, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił wartość nieruchomości na podstawie opinii biegłej sądowej z zakresu wyceny nieruchomości (niekwestionowanej przez uczestników postępowania), a przy szacowaniu składników majątku wspólnego stron zasadnie uwzględnił obciążenie nieruchomości hipotekami, uznając ostatecznie ich zerową wartość. Sąd odwoławczy podkreślił, że bez znaczenia pozostaje w takiej sytuacji to, jakim rodzajem hipoteki jest obciążona nieruchomość, tj. czy hipoteką umowną, czy przymusową, oraz jakie jest źródło wierzytelności zabezpieczonej tym ograniczonym prawem rzeczowym.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo również oddalił wnioszek uczestników o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Podkreślił, że uczestnicy nie wykazali zaistnienia przesłanek warunkujących ustalenie nierównych udziałów. Okoliczności związane z powstaniem zadłużenia

uczestniczki, hazardem nie mają bezpośredniego przełożenia na zgromadzony w trakcie wspólności majątkowej majątek w postaci gospodarstwa rolnego, zakupionego z kredytu lokalu, jak też wykazanych ruchomości.

Sąd odwoławczy podzielił także argumentację Sądu Rejonowego w zakresie skutków złożonego na rozprawie w dniu 24 lutego 2017 r. przez uczestnika postępowania oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia względem uczestniczki z tytułu spłaty wspólnego długu, które doprowadziło do wygaśnięcia tego roszczenia zgodnie z treścią art. 509 k.c. Stwierdził też, że nie sposób uznać, iż uczestnik skutecznie uchylił się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli w zakresie zrzeczenia się roszczenia o zapłatę kwoty 37 901,76 zł. Twierdzenia zawarte w apelacji, że uczestnik złożył swoje oświadczenie nieświadomie pod wpływem stresu nie odnoszą się bowiem do przesłanek określonych w art. 84 k.c. Skarżący zaś w żaden sposób nie wskazali na czym miałyby ewentualnie polegać ten błąd.

Sąd Okręgowy odniósł się także do zarzutu naruszenia art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Wskazał, że dopuszczalność sądowej korekty w zakresie podziału majątku wspólnego na podstawie tego przepisu musi być usprawiedliwiona wyjątkowymi okolicznościami, bowiem ochrona zagrożonych interesów poszczególnych osób jest możliwa w inny sposób, między innymi przez żądanie małżonka ustalenia udziałów w majątku wspólnym z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z małżonków przyczynił się do powstania tego majątku, albo też przez żądanie tych osób wyrównania dorobków (art. 514, 515 k.r.o.). Skoro żądanie uczestników odnośnie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym stron nie mogło zostać uwzględnione z przyczyn wskazanych powyżej, to tym samym nie sposób uznać, aby możliwe było zastosowanie art. 5 k.c.

Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego złożył uczestnik postępowania, zarzucając mu naruszenie zarówno przepisów prawa materialnego, jak i procesowego, a mianowicie:

1) art. 43 § 2 i 3 k.r.o. przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że rażąco nieprawidłowe, niegospodarne działania drugiego małżonka powodujące zmianę dotychczasowej wartości wspólnego majątku małżonków nie może stanowić przesłanki do ustalenia nierównych udziałów;

- 2) art. 45 k.r.o. przez nieobjęcie postanowieniem nakładów poczynionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego na majątek wspólny;
- 3) art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. przez nierozpoznanie zarzutów apelacyjnych w przeważającej części - w tym zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, oddalenia wniosków dowodowych oraz zarzutu pominięcia przez Sąd pierwszej instancji oświadczenia uczestnika o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli;
- 4) art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne ustalenie wartości poszczególnych składników majątku, bez uwzględnienia okoliczności związanej z tym, że hipoteka przymusowa obciąża jedynie udział małżonka odpowiedzialnego za czyn zabroniony stanowiący źródło tej hipoteki, co doprowadziło do podziału sprzecznego z art. 5 k.c.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna okazała się niezasadna.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu naruszenia przepisów proceduralnych. Dopiero bowiem ustalenie, że proces przeprowadzony został zgodnie z przepisami regulującymi jego przebieg pozwala na ustalenie, czy sąd właściwie zastosował przepisy prawa materialnego.

Uzasadniając podstawę skargi kasacyjnej w postaci naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. skarżący w pierwszej kolejności wskazuje, że Sąd Okręgowy nie odniósł się do zarzutu apelacji nierozpoznania istoty sprawy w postaci rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości objętych postanowieniem o podziale majątku wspólnego. W ramach tego zarzutu skarżący wskazywał w apelacji, że Sąd Rejonowy nie zweryfikował stanu prawnego nieruchomości, ten zaś, ujawniony w księdze wieczystej, jest niezgodny z rzeczywistym, bowiem 4 maja 2015 r. doszło do ustanowienia rozdzielności majątkowej i w księdze wieczystej winna być wpisana współwłasność w częściach ułamkowych, gdzie hipoteka, z uwagi na jej źródło (wyrok karny) obciążałaby tylko udział uczestniczki.

Odnosząc się do powyższego zarzutu należy zauważyć, że przepis art. 328 § 2 k.p.c. ma w postępowaniu przed sądem drugiej instancji odpowiednie zastosowanie (art. 391 § 1 k.p.c.), to zaś oznacza, że sąd drugiej instancji nie musi w uzasadnieniu swojego orzeczenia zamieszczać wszystkich elementów

przewidzianych dla uzasadnienia sądu pierwszej instancji. Niewątpliwie jednak, co wynika z istoty postępowania przed tym sądem, chociaż nie wynika to wprost z art. 328 § 2 k.p.c., sąd powinien odnieść się do zarzutów apelacji i wyjaśnić czy, i z jakich przyczyn, uznaje je za zasadne lub niezasadne. Uzasadnienie Sądu drugiej instancji rzeczywiście wykazuje w tym zakresie pewne niedostatki. Jednakże w świetle przytoczonych wcześniej motywów rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, jego stanowisko prawne w kwestii stanu prawnego nieruchomości przedstawia się jako klarowne w stopniu dostatecznym dla poddania go kontroli kasacyjnej, co ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia podniesionego przez skarżącą zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Istota uchybienia temu przepisowi polega bowiem na tym, że na skutek niedopełnienia określonych w nim wymagań dotyczących sporządzenia uzasadnienia dokonanie takiej kontroli nie jest możliwe (nie pozwala na prześledzenie toku myślenia Sądu drugiej instancji i przeprowadzenie kontroli kasacyjnej wyroku). Wskazane niedostatki nie stanowią zatem uchybienia, uzasadniającego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zwłaszcza że Sąd odwoławczy w sposób wyraźny zaaprobował nie tylko ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, ale także dokonaną przez niego ocenę prawną żądania zgłoszonego we wniosku oraz argumenty wskazane w pisemnych motywach rozstrzygnięcia pierwszoinstancyjnego. W orzecznictwie przyjmuje się, że zarzut naruszenia ww. przepisów stanowić może podstawę kasacyjną tylko wyjątkowo, tj. wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie posiada wszystkich koniecznych elementów lub zawiera braki uniemożliwiające przeprowadzenie jego kontroli kasacyjnej (zob. wyrok SN z 11 lipca 2019 r., V CSK 155/18). Sytuacja taka nie ma miejsca w przedmiotowej sprawie. Na marginesie Sąd Najwyższy zauważa, że zasadniczo zasady sporządzenia uzasadnienia sądu drugiej instancji określał art. 387 § 2<sup>1</sup> k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2014 r., zaś art. 328 k.p.c. tylko w zakresie nieujętych w przepisach drugoinstancyjnych.

Formułując omawiany zarzut skarżący przyjął zresztą założenie, że hipoteka obciążająca nieruchomość objętą ustawową wspólnością majątkową małżonków, z chwilą zniesienia tej wspólności obciąża wyłącznie udział małżonka, z działaniami którego związana jest wierzytelność zabezpieczona hipoteką.

Skarżący nie wskazuje jednak żadnych podstaw prawnych swojego twierdzenia. Nie twierdzi, że skorzystał z odpowiednich środków prawnych, przysługujących małżonkowi osoby podejrzanej czy skazanej (np. przewidzianych w art. 743<sup>1</sup> k.p.c.). Nie wskazał także, że wytoczone zostało powództwo z art. 10 u.k.w.h. służące zapewnieniu zgodności wpisów w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Zarzut naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. jest też niezasadny w części dotyczącej nierozpoznania przez Sąd drugiej instancji zarzutów apelacyjnych, dotyczących oddalenia wniosków dowodowych oraz pominięcia przez Sąd pierwszej instancji oświadczenia uczestnika o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Skarżący nie wskazuje w skardze kasacyjnej, jakie konkretnie wnioski dowodowe ma na myśli, czego konkretnie miały dotyczyć ani też tego, w jaki sposób rzekome naruszenie wskazanych przepisów proceduralnych mogło wpłynąć na sposób rozstrzygnięcia.

Natomiast co do nie odniesienia się w wyroku Sądu odwoławczego do zarzutu apelacji pominięcia przez Sąd pierwszej instancji oświadczenia uczestnika o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, zauważyć należy, że Sąd Okręgowy wyraźnie podzielił argumentację Sądu Rejonowego w zakresie skutków złożonego na rozprawie 24 lutego 2017 r. przez uczestnika postępowania oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia względem uczestniczki z tytułu spłaty wspólnego długu, które doprowadziło do wygaśnięcia tego roszczenia zgodnie z treścią art. 509 k.c. Stwierdził także, że nie sposób uznać, że uczestnik skutecznie uchylił się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli w zakresie zrzeczenia się roszczenia o zapłatę kwoty 37 901,76 zł, gdyż twierdzenia zawarte w apelacji o złożeniu przez uczestnika oświadczenia w sposób nieświadomy pod wpływem stresu, nie odnoszą się do przesłanek określonych w art. 84 k.c. Skarżący zaś w żaden sposób nie wskazali na czym miałyby ewentualnie polegać ten błąd.

Ze względów wyżej opisanych, a odnoszących się do zakresu hipotek ustanowionych na nieruchomościach należących do uczestników po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, niezasadny jest także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie wartości poszczególnych składników

majątku, bez uwzględnienia okoliczności związanej z tym, że hipoteka przymusowa obciąża jedynie udział małżonka odpowiedzialnego za czyn zabroniony stanowiący źródło tej hipoteki, co doprowadziło do podziału sprzecznego z art. 5 k.c.

Jeśli chodzi o naruszenie tego ostatniego przepisu, Sąd Najwyższy prezentuje konsekwentnie pogląd, że zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94; z 2 października 2015 r., II CSK 757/14). W konsekwencji stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. pozostaje domeną sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące. Sąd Najwyższy nie dostrzega takich uchybień, które uzasadniałyby ocenę, że Sąd Okręgowy, odstępując od stosowania art. 5 k.c. w rozpoznawanej sprawie, dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za zasadnością skargi.

Przechodząc do zarzutu naruszenia art. art. 43 § 2 i § 3 k.r.o. należy zauważyć, że sformułowany został on w sposób nieprawidłowy, zawierający w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi. Tymczasem w judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że to ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego nie zależy od sposobu ujęcia zarzutów przez samego skarżącego, jako zarzutów naruszenia prawa materialnego czy formalnego, jeśli zarzuty te dotyczą w istocie faktów lub oceny dowodów (zob. np. postanowienia SN z 11 kwietnia 2018 r., I CSK 701/17, z 28 lutego 2018 r., V CSK 394/18).

Wbrew sugestii wynikającej ze sposobu sformułowania tego zarzutu Sąd Okręgowy nie przypisał uczestniczce „rażąco nieprawidłowego” czy „niegospodarnego działania powodującego zmianę dotychczasowej wartości wspólnego majątku małżonków”. Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika,

że uczestniczka uprawiała hazard i trwoniła pieniądze, które w drodze przestępstwa pobierała od wnioskodawcy. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że ani nieruchomości, ani ruchomości, które zostały zgromadzone w trakcie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, nie miały związku z uprawianym przez pozwaną hazardem. Nieruchomość położoną w R. strony otrzymały w 1982 roku od matki uczestnika J. S. i żadne prace adaptacyjne czy remontowe na tej nieruchomości nie były dokonywane. Jeśli chodzi natomiast o zakup nieruchomości lokalowej, to także powstanie tego majątku nie wynikało z czynności czy z dochodów uczestników i ich nakładów na ten majątek, ponieważ została ta nieruchomość zakupiona w całości z kredytu zaciągniętego w banku [...] Spółce Akcyjnej w K.. Sąd Okręgowy wskazał, że uczestnicy nie wykazali zaistnienia przesłanek warunkujących ustalenie nierównych udziałów. Okoliczności związane z powstaniem zadłużenia uczestniczki, nie mają bezpośredniego przełożenia na zgromadzony w trakcie wspólności majątkowej majątek w postaci gospodarstwa rolnego, zakupionego z kredytu lokalu, jak też ruchomości. Brak podstaw do przyjęcia, że uczestniczka sprzeniewierzyła poza środkami pochodzącymi z kradzieży inne przedmioty, należące do majątku wspólnego małżonków.

Należy przy tym zauważyć, że wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej, sam fakt ustanowienia hipotek na nieruchomościach wspólnych, spowodowany przestępczym działaniem jednego z małżonków, prowadzący do obniżenia wartości rynkowych tych nieruchomości (a tym samym całego majątku wspólnego), nie może być traktowany jako przyczyna ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Odmienne stanowisko, jakiego oczekuje skarżący, kłóciłoby się zarówno z dyrektywami interpretacji językowej art. 43 § 2 k.r.o., gdzie jako kryterium ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym wskazuje się stopień, w którym każdy z małżonków przyczynił się do powstania tego majątku, jak również z wykładnią funkcjonalną. Prowadziłoby ono do ograniczenia możliwości egzekucyjnych wierzyciela, bowiem majątek małżonka – dłużnika, z którego mógłby prowadzić egzekucję byłby znacznie mniejszy w stosunku do tego, co wynikałoby ze stopnia przyczynienia się tego małżonka do powstania majątku wspólnego. Taka konstatacja nie zasługiwałaby na

aprobatę.

Przechodząc do zarzutu naruszenia art. 45 k.r.o. poprzez nieobjęcie postanowieniem nakładów poczynionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego na majątek wspólny, zauważyć należy, że jest on konsekwencją błędnego założenia skarżącego, że w sposób skuteczny uchylił się on od złożonego przez siebie oświadczenia woli w zakresie zrzeczenia się roszczenia o zapłatę kwoty 37 901,76 zł z powyższego tytułu. Tymczasem, jak prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy (pomimo pewnej słabości uzasadnienia w tym zakresie), oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia z tytułu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny nie było skuteczne. Brak skuteczności wynika stąd, że rzekomy błąd nie dotyczył treści czynności prawnej (czego Sąd Okręgowy *expressis verbis* nie wyartykułował), a tylko taki błąd w świetle art. 84 § 1 k.c. jest prawnie relewantny (poza przypadkiem podstępów, który w sprawie nie miał miejsca). Wskazywane w skardze kasacyjnej przyczyny uchylenia się od oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia o zapłatę kwoty 37 901,76 zł (złożenie oświadczenia nieświadomie pod wpływem stresu) nie spełniają wskazanej przesłanki skutecznego uchylenia się od skutków oświadczenia złożonego pod wpływem błędu.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 1 w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.